Тереебут түөлбэбит чэчирии сайыннын!

2006 сыл

САНГА ОЛОХ

Чурапчы улууһун хаһыата

Күлүн тутар 28 күнэ оптуорунньук

№ 44 (9419)

ХАҺЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЬЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

ҮЛЭ МИЭСТЭТИН ДЬААРБАНКАТА

"Кадр барытын быһаарар" диэн олус сөптөөх этии баар. Кырдьык,бүтүн тэрилтэ, нөһилиэк, улус, дойду сайдыытыгар биир үчүгэй үлэһит тутунан да солбуллубат улахан оруоллаах буолуон сөп. Сыаналаах кадр туһугар салайаччылар утары бараллара, кинилэртэн тутулуктаах барытын онорго сатыыллара биллэр.

Күлүн тутар 21 күнүгэр Дьокуускай куоракка нөһилиэннэни үлэнэн хааччыйыы Киниигэр, норуокка биллэриннэн, "Вакансия дьаарбанката" буолан ааста. Бу дьаһал юнин тэрийиитинэн быйыл иккис сылын ыытыллар. Былырыын 4, быйыл 3 улуус кадрдары көрдөөһүннэ хас да күнү атаардылар. Билигин ыччат наар кинн сиргэ тардыһар буолан, тыа сирэ кадрдарынан хааччыллыыта мөлтөх. Дьаарбанка сүрүн сыалынан-соругунан тыа сирин кадрдарынан хаамыыны, кинн олоҕун сайыннарыы буолар. Бу иккки сыл ыытыллыбыт үлэ түмүгэ биллэрэ эрдэ. Кинн үлэһиттэрэ 5—6 сылынан көдьүүһэ биллиэ диэн этэллэр. Чахчы оннук. Кадры булуу - биир суол, кини таһаарылаахтык үлэлиирин ситиһии — эмиэ туспа уустук суол. Былырыыннары дьаарбанка түмүгүнэн барыта 21 үлэһит Абый, Өймекөөн, Үөһэ-Бүлүү, Бүлүү улуустарыгар баран үлэлии сылдьаллар. Оттон быйыл Верхоянскай, Сунтаар уонна Чурапчы улуустарын нөһилиэннэни үлэнэн хааччыйыы киинэрин үлэһиттэрэ, улуустар бэрэстэбиитэллэрэ кэлэн үлэҕэ наадыйааччыларга информация биэрэн, кэлэллэрэ чопчуламмыт дьону кытта дуогабар түһэрсэн, даанайдарын ылан тигинэччи үлэлээтилэр. Ол курдук, биһиги улууспут дьарыктаах буолуу кининик инспектордара Иван Николаевич Алексеев, Гаврил Гаврильевич Лебедев, "Арчы" үөрэтэр комбинат директорын үөрэх чаһыгар солбуйаччы Мария Захаровна Бурцева, үөрэх управлениетыттан кадр отделын начальника Айталина Николаевна Колмогорова сырыттылар.

Бастакы күн дьаарбанкаҕа улууспут баһылыга Иннокентий Николаевич Аммосов бэйэтинэн кыттыыны ылла. Иккис күн хас биирдии улуус болдьоммут аайыгар торжественнай чаас ыытыахтаах. Биһиги улууспут сахалыы сиэринэн аал уоккa амалыйыы сиэриттэн-туомуттан саҕалаата. Болтоногообу Сыҥыналан киниин директора Конон Чахов алгыс тылын этэн аал уоту аһатта. Арыалдыттара Наталья Тимофеева уонна Иван Седалищев эмиэ туһунан сиэри-туому толордулар. Тыл этиитигэр улуустааҕы тыа хаһаайыстыбатын управлениетын начальника Петр Ильич Макаров, "Чурапчы" ТХПК бэрэстэбиитэлэ Василий Петрович Чичигинаров, республикатааҕы Дьарыктаах буолуу киинин директора Станислав Дмитриевич Ноговицын кытыннылар. Кинилэр бу дьаһал тыа сирин сайдыытыгар улахан суолталааҕын бэлиэтээтилэр уонна сылын аайы ыытыллар үгэскэ кубулуйарыгар баҕаларын эттилэр. Эдэр ырыаһыттар Гаврил Лыпкин уонна Дмитрий Дьячковскай тэтимнээх ырыаларынан сэргэхситтилэр.

Чурапчы улууһугар 14 хаһаайыстыбаҕа экономист-бухгалтер, кинн балыыһаҕа рентгенолаборант, фтизиатр-врач, профпатолог-врач, Ис дьыала отделыгар ГАИ инспектордара, участковай инспектордар, физкультура уонна спорт институтугар преподавателлэр, инженер-программист, библиотека сэбиилиссэйэ, оскуолаларга история, музыка, география учууталлара, ыччаты социальнай өйөбүл киниигэр психолог, "Дороги Чурапча" ХЭТ-ка инженердэр, асфальтааһынна уонна бетоннааһынна специалистар, элбэх тэрилтэҕэ юристар наадалар. Барыта 58 миэстэ аһаҕас.

Чурапчытааҕы Дьарыктаах буолуу киинин специалистара бу дьаарбанкаҕа үлэлээбиттэрин таһынан Дьокуускайдааҕы тыа хаһаайыстыбатын академиятыгар, культура уонна искусство колледжыгар уонна 2№-дээх педагогическай училищеҕа сылдьан быйыл бүтэриэхтээх студеннары кытта көрүстүлэр. Чопчу түмүк туһунан кэпсэтэр эрдэ. Музыкальнай училище муус устар ый бүтүүтэ - ыам ыйын саҕаланыыта выпускниктарын улуустарынан, тэрилгэлэринэн аттарыыны ыытар. Салалта үөрэппит оҕолорун улууска толору ставка уонна дьиэнэн хааччыйыы усулуобуйатыгар ыытарга көбүлэһэр. Оттон биһигиттэн специалистарга, ол эбэтэр физкультура учууталларыгар Верхоянскай улууһун Боруулаах агротехническэй оскуолата уонна Сунтаар улууһун Элгэйи орто оскуолата наадыйаллар.

Бу дьаарбанкаҕа куоракка олорор үлэтэ суох дьон, быйыл үөрэхтэрин бүтэриэхтээх студеннар үлэ миэстэтин көрдүү кэллилэр. Биһиги аадырыстыытыгар улуспут олоҕун-дьаһаҕын 31 кinjи интэриэһиргээн сырытта. Кэлбиттэртэн үөрэх уонна ис дьыала отделын үлэтин интэриэһиргээччилэр элбэхтэр. Кинилэр киин көтүүнэн начаалыгы кытта телефонунан кэпсэтэр кыахтаннылар. Ис дьыала отделыгар иккки кinjи үлэҕэ киирэргэ медицинскэй көрүүнү барар буоллулар. Ол курдук, үөрэх тэрилтэлэрин 11, ис дьыала отделын 4, институту 3, "Чурапчы" ТХПК-ны 4, МТС тэрилтэтин 2 кinjи сураста. Тыа хаһаайыстыбатын академиятыттан 13 оҕо илин энэр улуустарга бараллара сөбүлэһэллэр. Онтон алтага - экономистар, бухгалтердар, түөрт агропромышленнай комплекс техникатын көрөр-истэр техниктэр, иккки зооинженер, биир тыа хаһаайыстыбатын бородууксуйатын технолога бааллар. Бу түөрт күннээх үлэ түмүгүнэн үс кинини кытта чуолкай дуогабар түһэрилиннэ.

Маннык дьаһаллар сылын ахсын ыытыллаллара буоллар, көдьүүһэ улахан буолуо эбит. Иккис күн баһылыгы социальнай боппуруостарга солбуйаччы Альбина Степановна Иустинова кэлэн балаһыанньаны кытта билсэн, инники үлэни ессе чопчуламмыт биэрдэ. Ити курдук республика биир улахан суоллаах дьаһаллыгар биир дойдулаахтарбыт баран кыттан кэллилэр. Түмүк, эрдэ этиллибитин курдук, биллэрэ ессе да ыраах.

Оксана ЖИРКОВА.

Хоартыскаларга: дьаарбанкаҥы аһыыга республикатааҕы Дьарыктаах буолуу киинин директора С.Д.Ноговицын (хаҥастан бастакы) уонна Чурапчы улууһун баһылыга И.Н.Аммосов (уҥаттан иккис); дьаарбанка кыттыылаахтара.

Сонуннар Сонуннар Сонуннар

"Сайсары" ансамбль — Хоптоҕоҕо

Маннайгы сааскы күннэргэ, Дирин бөһүөлэгэр, "Сайсары" народнай вокальнай ансамбль ыалдьыттаата. Күлүн тутар 19 күнүгэр, Хоптоҕо нөһилиэгин культурнай олоҕор биир умнуллубат дьоро кизнэ тосхойдо. Ол курдук 25 сыл анараа өттүгэр 1980 сыллааҕа норуот ырыаһыта Елена Николаевна Чарпыкова уонна самодеятельнай композитор Иван Иванович Филиппов көҕүлэһиннэриэн дьоллоох Дьокуускай куоракка "Сайсары" дьахталлар вокальнай ансамбллара тэриллэн, күн бүгүнүгэр диэри ыллыы- туойа, сценаны иккис дьиэ окостон айа-тута сылдьаллартан - биһиги, көрөөччүлэр, олус астынньыбыт уонна махтана саныыбыт.

25 сыл устата ансамбль араас фестивалларга, конкурстарга, концертарга, ыһыахтарга бэйэтин кизн репертуарынан (фольклорнай, аныгы лирическай, патриотическай ырыалары тыыннаах музыканан - баян кэрэ тыаһынан уонна сахалыы инструменнарынан доҕуһуоллатан көрөөччүлэр урдук сыанабылларын ылбыт. Кырдьык киһини сөхтөрөллөр уонна инникитин да бу ансамбль кэскиллээҕин мэктиэлииллэр.

Самодеятельнай коллектив аан дойду норуоттарын иккки ардыларынаадыы фестивалларга үс тэгэллээх Гран-при хаһаайыннарынан буолбута. Польшаҕа "Голоса севера" (1998 с.) Гран-при, Туниска "Русское чудо" (2004 с.) - Гран при, Китайга "Жемчужина Востока" (2005 с.) - Гран-при. Оны таһынан, Польшаҕа "Почетный гость фестиваля" - (1999 с.), Италияҕа "Виват, Италия - Россия" (2001 с.) - дипломан, Египекэ (2001 с.) - дипломан.

Маннык үрдук ситиһиилэр, биллэн турар, элбэх сыраттан, сүүрүүттэн-көтүүттэн, ансамбль салайаччытыттан, чилиэннэриттэн тутулуктааҕа саарбаҕа суох.

Ансамбль солбуллубат салайаччытынан билигин да эрчимнээхтик үлэлиихамсыы, дьону түмэ сылдьар киһинэн СР культуратын туйгуна, норуот маастара Надежда Николаевна Алексеева буолар.

"Сайсары" ансамблга чурапчылар биир дойдулаахтарбыт аҕыйаҕа суох аксаннаах буоланнар, сүргэбитин көтөхтүлэр, куппутун-сүрбүтүн сүүйдүлэр. Ол курдук, ансамбль концертмейстера, СР культуратын үтүөлээх үлэһитин үрдук аатын бу ансамблга айатута сылдьан соторутааҕыта ылбыт Иннокентий Иннокентьевич Романов буолар. Бу дьоро кизнэҕэ кини үөрэнээччитэ Дирингээҥи народнай хор концертмейстера, СР культуратын туйгуна Прокопий Иванович Тарабукин учуутальын үрдук ааты ылбытынан итиитик-истиҥник эҕэрдэлээтэ уонна өйдөбүннүүк бэлэҕи туттарда.

Онтон ансамбль биир кизн туттар уонна тутаах общественница- солистканан буолар СР маннайгы учуонай дьахталлартан биирдэстэрэ, биологическай наука кандидата Клара Ивановна Ксенофонтова төрөөбут Дирингин оскуолатыгар ыллыы-туойа турарыттан олус долгуйан туран дьонугар-сэргэтигэр эҕэрдэтин тириэртэ.

Өссө биир дойдулаахлыт, Мындаҕаайыттан төрүттээх, ансамбль саамай кэскиллээх эдэр ырыаһыта Ульяна Петровна Тружина, биһиэхэ Дирингэ кэлиэхтэрин иннинэ ансамблы дойдутугар Мындаҕаайыга ыалдьыттатан аҕалбыт.

Ансамбль конферансьетынан бу Чурапчы устун гастролга бэйэтин сөбүлэнкин биэрэн концеры салайан ыытта Чурапчы улууһун Бочуоттаах гражданина, СР культуратын туйгуна Мария Андреевна Герасимова - Сэнгээрэ.

Концерт кэнниттэн сахалыы ыалдьытымсах сиэринэн "Сайсары" ансамбль ырыаһыттарын кытары сылаас үүттээх чэй тула уруккуну-хойукку санаһа, ирэ-хоро кэпсэтэн Дирингээҥи ветераннар сэбиэттэрин председателэ Любовь Степановна Нахсылова, хор чилиэннэрэ уонна "Дирин ,уоттара" айар түмсүүттэн П.П.Федоров-Сомоҕо "Саха алааһа — Чурапчы" диэн ырыанан доҕуһуоллатан көрсүлүүну түмүктээтилэр. Бу курдук, бириэтэн-биир интэриэһинэй, үлэлэригэр-хамнастарыгар үрдүк ситиһиилэрдээх олоххо оптимист көрүүлээх, аан дойдуну тэлэ көтөр аналлаах "энергетикалаах" ырыаһыт куттаах саха Далбар Хотуттара биһиги биир дойдулаахпыт, кизн туттар Альбина Иннокентьевна Поисеева бу сырыыларыгар күүс-кемо буолбутун бэлиэтээн туран кырдьаҕастар дьиэлэригэр Үрэх-Күөрэҕэ кэтэллэриигэр тиэтэйэн айан суолугар турунньулар. Аныгы сырыыга көрсүөххэ диэри "Сайсары"!

Марианна МАКАРОВА,
Хоптоҕо нөһилиэгин дьаһалтатын общественноһы кытары үлэҕэ специалиһа.

"ХАТЫҤ ЧАРАҤ" ТҮМСҮҮТЭ АЛАҔАРТА

Быйылгы сылы Чурапчы улууһа "Ыччат сылынан" биллэрбитэ.Эдэр ыччат үөрэхтээх, үлэлээх буолуутугар араас дьаһаллар, үлэлэр ыытылла тураллар.

Биһиги нөһилиэкпит ыччат лидериэн Иван Михайлович Оконешников ситиһиилээхтик үлэлии сылдьар.

Соторутааҕыта Алаҕарга Чурапчы улууһун "Хатыҥ чараҥ" студеннарын көҕүлэһиниэн республика араас землячестволара кэлэн ыалдьыттаан ааста. Таатта, Эбэн-Бытантай, Мэҥэ-Хаҥалас, Чурапчы студеннара оскуола оҕолоругар, ыччакка профориентация ыыттылар. ФЭИ,ФТИ, БГФ,ФЛФ, ФИЯ, ФЯФиК, ИФКиС, ЯГСХА, Сант-Петербургдааҕы киинэ уонна режиссер институтугар үөрэнэр оҕолор бэйэлэрин үөрэхтэрин туһунан сиһилии кэпсэтилэр. Үөрэххэ хайдах, ханнык экзамены туттаран киирэллэрин, туох идэни ылалларын, ханна, хайдах олороллорун сэһэргээтилэр. Ыччаты үөрэххэ ыҥырдылар.

Спортзалга Алаҕар эдэр ыччатын кытта волейболга күрэхтэстилэр. Кыргыттар уонна уолаттар биирдии хамаанданы туруоран, дьиэлээхтэр 2: 0 ахсаанна кыайан үөрүүлэрэ үрдээтэ.

Кизнэ ырыа киинигэр аһаҕас кэпсэтии ыытылынна. Эдэр ыччат сүрүн проблемата — үөрэххэ киирии, олорор дьиэ. Бу ыйытыыларга студент аймах туох ыарахаттары керселлөрүн, хайдах олороллорун туһунан хоруйдаата. Бу кэпсэтии кэнниттэн ыалдьыттар концерт көрдөрдүлэр. Саха эстрадатыгар сана тахсан эрэр Слава Эверстов, Сааскылаана, Стас Андреев, Стас Ноев ырыалара эдэр сүрэхтэри долгуттулар. Көрдөөх сценкалар студент олоҕун сырдаттылар.

Эдэр ыччат кизнэтэ көрдөөх ырыанан, үнкүүнэн түмүктэннэ. "Хатыҥ чараҥ" түмсүү кизн үлэтин салҕыы, ыаллыы сытар Бахсыга айаннаата.

Бу кизнэ кэнниттэн Алаҕар оскуолатын бутэрээри сылдьар оҕолор, ыччаттар үөрэххэ киирэргэ ейҥ-саноаны түмүөхтэрэ, чөл олоҕу тутуһуохтара диэн эрэнэ хаалабыт.

Юлия ПРОТОДЬЯКОНОВА,
Алаҕар орто оскуолатын учуутала.

АЛАҒАР ОРТО ОСКУОЛАТА ТӨРУТТЭММИТЭ 75 СЫЛА

Оскуолабар
Михаил Пестряков үөрэммит оскуолатын үбүлүөйүгэр ааҕабыт ырыата.

Аастылар эбэх дьаҕыны сылдьар,
Арай мин умнубаппын оскуолабын.
Аҥа, ким ахтыбат буоллуоҕай,
Үөрэммит оскуолатын, учуутальын!

Саныыбын мин сэтэ саастыахпын
Сарсыарда эрдэлээн туруммун,
Эдьиийдээх убаайбын бөҕүйэн
Оскуолам дьиэлиэгэр киирбиппин.

Аастылар эбэх дьаҕыны сылдьар,
Арай мин умнубаппын оскуолабын.
Үөрэппит учуутал дьоннорбор
Хайдах диэн махтаныахпын билбэппин.

ҮБҮЛҮӨЙДЭЭХ ОСКУОЛАҒА

75 сыл устата Алаҕар орто оскуолата эйэҕэс кэлүүнэ ыччаты бэйэтин кыһатыгар нитэн-үөрэтэн таһаарда. Биһиги ыпыскниктэбит олоххо бэйэлэрин суолларын булан, үлэлин-хамсын сылдьалларыттан үөрэбит, кинэн туттабыт. Кинилэр ортолоругар бааллар учуонайдар, журналистар, быраастар, учуталлар, худуоһунньуктар, механизатордар, дьоһун ыал аҕалара, иэлэрэ.

Оскуолабыт 75 сылын кэрсе 2 мэндиэмэннэх туспаҕай, толору хаачыллыылаах таас оскуолаҕа киирдэ. Ол сылга кэтэспит ыра санаабыт туолан үөрэнээчилэр, төрөппүттэр, учуталлар үөрүүлэрэ улахан. Биһиги мактанабыт тутуону үбүлэн, инвестиционнай программаҕа киллэрбит СР Президенигэр В.А.Штыровка, Правительство председателигэр Е.А.Борисовка, председатель солбуйаачы Е.И.Михайловаҕа, СР Үөрэҕин министригэр Ф.В.Габышеваҕа, туталаччылардыгар - ОАО "Центрсноб" генеральнай директорыгар М.Н.Матвеевка, көҥүлэлэппит баҥылыгар В.М.Тимофеевка, бэйэ дойдулаахтарбытыгар, попечительскай сэбиэт чилиэнэригэр С.В.Лыткиннга, В.В.Лыткиннга, "Алаҕар аймах" түмсүүтүгэр П.П.Баишевка, Л.П.Керемясоваҕа, Р.А.Баишевка, нэйилиэк депутатыгар Д.П.Ефимовка уо.д.а.

Үбүлүөйдээх сылга оскуолаҕа 168 оҕо үөрэнэр. Маннык 33 педкадр, 27 техулэлэт оҕолору иитэр-үөрэтэр. Ол иһигэр бир СР үтүөлээх учуутала, биэс Россия үөрэҕириитин туйгуна, бир РФ үөрэҕириитин бочуоттаах үлэһитэ, түөрт СР үөрэҕириитин туйгуна, түөрт туйгун, уон биэс үрдүк категориялаах учуутал үлэлиир. 2004 — 2005 сс. үөрэҕи билии - 100 бырыһыан хаачыстыба 44,9 бырыһыан 8 туйгун, 72 учуутал үөрэхтээх оҕо үөрэнэр.

2004 — 2005 үөрэх сылыгар оскуола хайысхалаах үөрэхтээһиннэ баламнаах үлэтин ыытан, бииргэ 10-с кылааска естественнай-математическай уонна гуманитарнай хайысхаҕа үөрэтэ сылдьар. 2001 сыллан федеральнай экспериментэ киирэн, 12 сыллаах үөрэхтээһиннэ киирии үлэтэ саҕаламмыта.

Үөрэнээчилэр интэриэстэрин учуоттаан, араас элективнай курстар ыытыллаллар. Кэнники сылларга оҕону, учууталлары чинчийэр үлэҕэ кытыннарыы үлэтэ күүскэ барар. Оҕолор интэриэстэрэ үрдэн, кыттааччы ахсаана элбэҕэн, хаачыстыба өттүнэн туспан иҥэр. Биһиги оҕолорбут сыл аайы улууска, республикаҕа ниэстэлэһэн, Бүтүн Россиятаабы "Инникигэ хардыы" НПК-ҕа кыттыылара саҕаланна. Ол курдук, быйыл оскуола иһинэн аҕыйах 24, улууска 21 оҕо кытыннаа. Ариан Сивцев 2004 с. Москваҕа НПК-ҕа кыттыбыта, 2005 с. академик В.П.Ларионов аатынан бириэмийэ бастакы стипендиата буолбута. Быйыл 2006 сыллааҕа 10 кылаас үөрэнээчитэ Айта Протодьяконова республикаҕа бастаан, үлэтэ Москваҕа барда. Итини таһынан иккис миэстэ Аня Попова, Вася Оконешников, Айта Угальева үһүс буоллулар. Бу хайысхаҕа директоры научнай-экспериментальнай үлэҕэ солбуйаачы М.Т.Ефимова салайыытынан, учуталлар Н.Г.Гуляева, М.Е.Слепцова, И.Г.Оконешникова, Т.И.Гоголева, Г.И.Гоголева, П.Е.Сокольникова ,В.Г.Оконешникова уо.д.а. сыралаах үлэлэрин түмүгэ кэстэр.

Оҕону эт-хаан өттүнэн сайыннарар сыаллаах спортивнай секциялар (сүүрүү, шоран де кемпо, волейбол, хайыһар) кружоктар (иис, кулинария, үөкүү, ырыа, уруһуй, уһаныы) үлэлиллэр. Биһиги сүүрүктэрбит (тренер Д.М.Пестряков, "Саха-Азия оҕолоро" лауреата) республиканскай аренаҕа ситиһиилэхтик күрэхтэһэллэр С.Баишев, С.Слепцов, В.Ноев III "Азия оҕолоро" күрэхтэһиилэригэр кыттыбыттара, аан дойду норуоттарын икки ардыларынаабы илиниги бойобуой киирсиилэргэ, Санкт Петербурга буолбут күрэхкэ 5 оҕо республика хамаандатын составыгар киирэн, (Денис Максимов, Вадим Слепцов, Дима Шеломов, Артем Гоголев, тренер Е.Е.Куприянов) 5 мэтээли аҕалбыттара.

Үөрэнээчилэрбит республиканскай конкурстарга, быыстапкаларга үгүс ситиһиилэхтэр.

Оҕолор бэйэлэрин салайынар сүбэлэрэ оскуола иитэр-үөрэтэр үлэтигэр төлүү буолар. Кини лидерэ оскуола бастыҥ үөрэнээчитэ, Айта Протодьяконова улуус сүбэтин солбуйаачыта. Кэхтээх общественнай үлэтин иһин "Океан" лаҕырга сыныванан кэлбэтэ.

Оскуолабыт 75 сылын көрсө коллектив нэйилиэк ыччатын үүнэр-сайдар кэскилин түстүүр сыаллаах, инникигэ эрдэлээх үлэлин-хамсын сылдьар.

В.И.ФЕДОРОВА,
оскуола директора.

БИҺИГИ ОСКУОЛАБЫТ

Оскуолабыт 75 сыллаах үбүлүөйүн көрсөөрү үөрэ-кэтэ, сүргэбит кэтээллэн, саҥа таас оскуолаҕа киирэн, улууска оскуолалар икки ардыларыгар күрэхтэһиигэ 1-кы миэстэни ылан, нэйилиэк дьоно-сэргэтэ үөрүүбүт үрдэн олоробут.

Биһиги оскуолабыт учууталлара оҕону кыра эрдэхтэриттэн эрчийэн, араас таһыынах предметтэри олимпиадаларга сыраларын биэрэн дьарыктыыллар, үөрэнээчиэн альян кылаастартан ылыммыт соруктарын тиһэҕэр тиэрдэргэ үөрэтэллэр-такайаллар. Ол да иһин оҕолорбут үөрэхха киирдэхтэринэ, үлэлин-хамсына үөрэммит буолан, быдан чэпчэкитик үөрэнэр эбиттэр. Биһиги дьиэкэргэн 4 оҕолоохтут. Бука барыы бу оскуолаҕа үөрэммиттэрэ. Улахан уолбут Нуургун, кинниппит Катя, Алена - үйүөн үрдүк үөрэҕи бүтэрэн үлэлин сылдьаллар. Кыра уолбут Петя 10 кылааска үөрэнэр. Быйыл кыра кыыспыт Тина (ФЭИ) факультетын бүтэрэн экономист -салайаачы идэтин ылаары сылдьар. Киниэхэ бу үөрэхкэ киирэригэр үөрэппит-көмөлөспүт кинниэн математика учуутала Г.И.Гоголев буолар. Гаврил Иннокентьевич оҕолоро кыра эрдэхтэриттэн олимпиадаларга кытыннаран, кинилэри дьарыктыырга элбэх бириэмэтин, сыратын биэрэн үлэлээбитин үрдүктүк сыаналыыбыт. Итини таҥа биһиги кизи туттар үрдүк категориялаах учууталлардаахпыт: нуучча тылыгар, литературатыгар - И.Г.Оконешников, Л.Г.Протодьяконов, географияҕа - В.Г.Максимова, омук тылыгар - М.Т.Ефимова, саха тылыгар, литературатыгар - П.Е.Сокольников, физикаҕа - Н.Г.Гуляева уонна онтон да элбэх учууталы аатыахха сөп.

Биһиги, төрөппүттэр, оҕолорбут орто оскуоланы бүтэрэн олох кизи аартыгар киирэллэригэр көмөлөспүт директор В.И.Федорова салайаачылаах оскуолабыт бары учууталларынан, кинилэр таһаарыыдаах-дьаньыардаах үлэлэринэн кизи туттабыт. Нэйилиэкпит оҕолоро, ыччаттара үөрэммит оскуолаларын, үөрэппит учууталларын аатын өрүүтүн үрдүктүк тутуохтара диэн эрэнэбит.

Оскуола бары үлэһиттэригэр, педколлективка, көмөлөрү ыччаты иитиигэ өссө үрдүк таһаарыылаах үлэни, кытаанах доруобуйаны, тус олохторугар дьолу баҕарабыт.

Төрөппүттэр: Клара Федоровна,
Петр Петрович ПОПОВТАР.

УЛУУС, НЭЙИЛИЭК САЙЫЫТЫН ТҮСТЭСПИТ УЧУУТАЛЛАР

Саха сирин илин энэр улуустарыттан Чурапчы республикаҕа үөрэхтээһин сайдыытыгар үһүлүччү миэстэни ылыан ылар. 1934 сыллаахха Чурапчыҕа аҕыллыбыт педагогическай училищеҕа үгүс үтүөкэн учууталлар үһүйүллүн, үөрэхтэн таксыбыттара. Саха сирин араас муннуктарыгар үгүс кэлүүнэ оҕолору үөрэх, олох кизи суолугар үктэннэрбиттэрэ. Бу педагогическай училищеҕа үөрэммит Т.Н.Хомутова, А.А.Лыткина, Ф.Е.Софронова, Д.А.Абрамов Чурапчы улууһун Алаҕар нэйилиэгэр ер сылларга ситиһиилэхтик үлэлээбиттэрэ, дьон-сэргэ махталын ылбыттара.

Кинилэр бэйэлэрин талбыт идэлэригэр бэриниилэхтик, дьаныһан туран үлэлэн ааспыт кэмнэригэр иннинэ иҥэччилэриэн, саҥаны олоххо киллэрээччилэриэн, үөрэхтээһиҥнэ сонун сүүрэни саҕалаччыларынан буолбуттара.

Татьяна Николаевна Хомутова — оҕолуун 42 сылын оҕону, ыччаты үөрэтиигэ- иитиигэ анаабыта. 1983—1986 сс. Чурапчы улууһугар бастакы профориентационнай кабинеты оборон үлэлэппит. "Интэриэстэриэн кулууптар дьиэлэрин" арыйбыта. Үгүс оҕо бу кулууптарга хабыллан үөкүүгэ, ыскыа, мозаикаҕа, уруһуйга үөрүйүллүбүттара. Методическай үлэҕэ улууска бастакы бинир сонун тэрээһини "Эдэр учууталлар оскуолаларын" саҕалаабыта. Үлэтин опыта улууска тарҕанан кизи сэҥээрэнни ылбыта. 1996 с. Алаҕар нэйилиэгэр улууска бастакы норуот педагогикатын ассоциацыятын тэрийбитэ. Ассоциация Татьяна Николаевна салайыытынан нэйилиэкэ норуот иитэр ныымаларын кеметүнэн өбүгэ үгэнин тутуһан оҕону, эдэр ыччаты удьуор холобурунан иитэр-үөрэтэр үлэни ыытыта.

Арина Андреевна Лыткина — алын кылаас учуутальынан 36 сыл эҥкилэ суох үлэлээбитэ. Үөрэппит оҕолоро чиҥ билиилэх буоллалларын ситийэрэ, ордук ахсаанна, тылга ураты болҕомтотун уурара. Бу сылларга алын кылаас учууталларын методическай холбоһуһун салайбыта, эдэр учууталларга көмөлөөн сылаллаах үгүс үлэни ыытыта.

Феодосия Егоровна Софронова — үлэтин Нам оройуонун Модут начальнай оскуолатыгар саҕалаабыта. Онтон ыла 35 сыл устата алын кылаас учуутальынан үлэлээбитэ. Алаҕар нэйилиэгэр үлэлиир сылларыгар сайыннаабыта оскуола пришкольнай лаҕырын куруук үлэлэтэрэ. Ол курдук, Феодосия Егоровна араас саастаах оҕолоҕу үлэни-оонньууну таҥнэ дьүөрэлэтэн, баҕаран туран үлэлиир-хамнаабыт, ол сылларга ахтар-саныыр, үтүө өйдөбүл буоссыр, үгүс

Дьыллар уонна дьоннор

НЭЬИЛИЭГИН ЭЛБЭХТЭ ААТТАШЫТА

Ааслыт сыл дойду үрдүнэн Улуу Кыайыы 60 сыла бэлиэтэнэ, оттон Чурапчы улууһа терүттэммитэ 70 сылын дьон-сэргэ түмсүүлээхтик, өрө көтөҕүллүүлэхтик, өйдебүнньүктэри туруоран бэлиэтээбитэ ыччакка үтүө өйдебүлү иҥэрдэ, иҥэриэ да турдаҕа. Улуу Кыайыыны уһансыбыт, тыылга үлэлээбит ветераннартан биирдэстэрин, Бахсы нэһилиэгин Остроновна Аммосова туһунан сырдатарга саананныбыт. Кини Таатта улууһугар Нөөрүмдаайы үрдүттэр баар Оттоону томторуттан 1925 с. төрөөбүтэ.

Өлүксөөстөөх аҕалара Тихон Оҕонньооров эрдэ өлөн, ийэлэрэ Дьэбдьиэй үс кыыһын кытта анардас хаалбыта. Бахсы кинитэ Ноговицын Сэмэн Өлүксөөндөрөбүс Бахсыттан Тааттаҕа тахсан улахан кыыһы Марыынаны кэргэн ылан, Бахсыга көнөрөн аҕалтаабыта. Онон Маайа уонна Өлүксөөс Бахсыга оҕо саастара ааспыта. Даҥыттан сарсыарда аайы 12 км сатыылаан Томтор оскуолатыгар үөрэммиттэрэ. Өлүксөөс наар ыллыы-ыллыы хаамара үһү. Эдьиийдэриттэн төрөөбүт оҕо, Чурапчыга ыал буолбут А.С.Ноговицын оҕолорунуун олороро.

Өлүксөөһү 1942 сыллаахха Островскай аатынан колхозка чилиэнинэн ылаллар. Ити да иннинэ субан сүөһү көрүүтүгэр, сайынын от, бүрдүк хомуурдар үлэлэспитэ. Бахсыттан тахсыбыт 31 талааннаах артыыстар туран иҥэр ыччаттары ырыаҕа-тойукка үөйүбуттара. Колхоз председателэ Тимофей Егоров туттарбыт кулууба 1947 с. күүһүнүттэн үлэҕэ киирбитэ. Кулууп маһын тыаҕа бэлэмнээн баран саас биэс күн иһинэн тыаттан таһан бүтэрбиттэрэ. Тимофей Егоров тутаччылары күүһүн итии ас тэрийэн аһаттарбыт. Онно, Герой-ийэ Е.Г.Егорова кэпсиириэн, бэл, көбүөрдээх лэппиэскэ, эт миинэ, алаадыы астатан аһаттарбыта үһү.

Оччолорго сүөһүнү алаастарга тарҕатан кыстаталлара. Сүөһү көрөөччүлэр 8—9 биэрэстэлээх сиртэн үлэ кэнниттэн сатыы киирэн концерга бэлэмнэнэллэрэ. Ити кэмнэргэ Александра Тихоновна хонуу биригэдьиириэн үлэлиирэ. Сайынын оттоохун хаамыытын, хаачыстыбатын бэрэбиэркэлэһэрэ. Кыһынын оту сиэһин нуорматын тутуннарара, оту фермалары кэрийэ сылдьан аҕаан-суоттаан туттарара. Сайынын ыныыр, кыһынын сыарҕа атынан сылдьара, сүөһү туругун, үүтү ыаһыны кэтээн көрөрө. 1947 с. партия чилиэнинэн ылыллан, үөрэн-көтөн тахсыбыта.

Бу кэмнэ хоту көһөрүллүбүт дьон Алаҕарга, Бахсыга кэлбиттэрэ. Бахсы нэһилиэгиттэн 258 киһи барбытыттан 131 эрэ төннөн кэлбитэ. Кинилэр Островскай аатынан колхозка киирэн үлэлээн барбыттара. Бу колхоз туспа нэһилиэк буолар статуһун ыланнар, 2-с ыҥырыылаах олохтоох сэбиэккэ быыбар ыытыллыбыта. Куоластаахын түмүгүнэн Александра Тихоновна Бахсы сельскэй сэбиэтин председателинэн талыллан, үс сыл үлэлиир. Колхоз сүөһүтүн энчирэппэккэ иитиспитин таһынан нэһилиэнньэ ортотугар уус-уран самодеятельноһы сайыннарсыбыта. Көһөрүллүүттэн кэлбит колхозтаахтарга Островскай аатынан колхоз сүөһүнэн көмө оҥорбута. Ол курдук, Хатылыга 60, Алаҕарга Жданов аатынан колхозка 150, Бахсыга "Коминтерн" колхозка 60, чаанынай ыалга 26 ынах сүөһүнү бэрдэрбитэ. Онон улуус экономиката сайдарыгар бахсылар көмөлөрө улахан этэ. Сут-кураан кэмигэр Тимофей Егоров дьонун хоргуппатаҕа. Кутуйах хаһаастыыры, хомуллубут сонуоктан бүрдүү итиҥэстиири боосуйаҕа. Оҥорсыыларыгар чаанныыларга туһаайан "Итиҥ-ыырдаах ат турар, онуо миинэн оройуонна тыллыы ыстаннар эҥ", — диирэ үһү.

1947 с. Александра манна олохтоох Аҕа дойду сэриитин кыттыылааҕар, үлэ диэн баран муннукка ытаабыт, саанын тухары трактористаабыт Никита Николаевич Аммосовка кэргэн тахсан, Аммосова диэн буолбута. Туспа нэһилиэк аатын ылаат, республикатаабы фестиваль буоларынан концерт бэлэмнээн, 3—4 ат сыарҕатыгар тиэллэн Мугудайынан,Күндүл таҥаратын дьиэтинэн, Эрилик Дириҥинэн концертаабыттара. Мин оччолорго 6-с кылааска Дириҥтэ үөрэнэрим. Ол концеры илэ хараҕынан көрбүтүм, сөхпүтүм. Билигин аан дойдуга биһирэммит олоҥхобутуттан быһа тардан оонньоон көрдөрбүттэрэ. Кыыс Кыскыйдааны Өлүксөөс толорбута. Хара таҥастаах, копирканы кырыйан сарбынньахтары тигиммит этэ. Абааһы уолун Иван Попов (Бахсылыырал аҕата) толорбута. Этин тыаһын, чаҕылҕаны шифма кэтэҕэр көрдөрбүттэрэ. Эмээхситтэр өмүрбүттэрэ. Адьас дьиннээх артыыстар курдук туттан туран сололааммыт. Тимир ууһа Кэнчээри Местников бэйэтэ оҥорбут скрипкатыгар олоҥхо гебыттара. Кыайыы өрөгөйүн ырыаларын толортообута. Дьон, оскуола оҕолоро адьырдарын, Кыайыы ырыаларын толортообута. Таҥастара-саптара, сценаҕа ас артыыстар кэлэн барбыттарын курдук саанаабыппыт. Таҥастара-саптара, сценаҕа кииринэрэ-тахсыылара ураты этэ. Ол да иһин 1947 с. республикаҕа ыытыллыбыт уус-уран самодеятельноһы көрүүгэ үһүс миэстэни ылларбыта. Александра Тихоновна Саха АССР Министрдэрин сэбиэттэрин иһиннээҕи тэрийэр сэбиэт Бочуотунай грамотатынан наҕараадаламмыта. Дьүөгэтэ Матрена Степановна этэринэн, оһуохай тымотатынан наҕараадаламмыта. Дьүөгэтэ Матрена Степановна этэринэн, оһуохай тымотатынан наҕараадаламмыта. Ол курдук, улууска водительскай састаапка үгүс боротокуол оҥоһуллар.

Эмиэ "Эрэл" 1—2 сылынан "эстибэт" ини. Аны туран бу пенсия мунньуллар чаанна "Эрэлгэ" киирдэҕинэ, уолсай хаҥыыга буккуспанка туспа ханаалынан эргийэр.Бу - олус үчүгэй. Холобур диэн эттэххэ "Эрэл" мөлтүө, эстиэ даҕаны диир буоллахха, ити үп государство улахан контуруолунан туспа эргийэрэ букатын эрэллээх. Аны туран бу хаҥыыгыт туһунан биллэрии суруктар сыл аайы хас биирдиигитигэр кэлэн иликтэрэ. Оччотугар, эппитим курдук, бу фонда мөлтөөрү гынна диэтэххитинэ, эбэтэр атын үчүгэй фонданы, баанны буллаххытына, ити үпкүтүн атын сиргэ көһөттөрө охсон кэбистэххитинэ бүтэр эҥ. Оччотугар туох куттала баарый? Онон бу бөлөх сайабылыанньа суруйа илик барыы үлэһиттэрэ,толкуйданык. Бэйэҕит хармаанныттан биир кэпиэйкэ барбат, тэрилтэҕит төлүүр, кэнэҕэски пенсияҕыт саамай үрдүүр сүрүн чаанын, 3 төгүл кыра быырыыннаах Москва баанныгар ыытаҕыт дуу, эбэтэр 3 төгүл үрдүк бырыыннаах "Эрэлгэ" көһөттөрөөт дуу? Оны түргэнник быһаарыыны этигит.

Иккис бөлөх. Бу 1957 сылтан бэттэх төрөөх эр дьон, 1957 сылтан эдэр дьахтар үлэһиттэр эҥиги эмиэ үс сыл устата (2002-2004 сс.)ыйдааҕы хамнаскыт ортотунан 4 бырыыбынан Москваҕа ыыпыккыт.Оны эмиэ "Эрэлгэ" көһөттөрдэххүтүнэ сыыстарыаххыт суоҕа этэ.

Үһүс бөлөх. Бу билигин ханнык эрэ тэрилтэҕэ үлэлии сылдьар пенсионердар ый аайы аҕыллар хамнаскыт 14%-на пенсионнай страхованиетыгар көһөн иһэр. Ол иһин, сылга биирдэ, муус устартан саҕалаан пенсионнай фонда ааҕа сайабылыанньа суруйдаххытына, пенсияҕытыгар эбии аҕыы оҥоһулларын умнуман. Суруйбатаххытына эбиллибэт. Баҕарбат киһиэхэ тоҕо эбиллиэй?

Түмүгэр, бу үс бөлөхтө киирэр үлэһиттэр сайабылыанньа суруйдаххытына, пенсияҕыт үрдүүрэ саарбаҕа суох. Оны бэйэҕит быһаарыҥ. Икки маҥнайгы бөлөхтөргө сайабылыанньа суруйуута билиннриттэн саҕаланар. Ким баҕалаахтар "Эрэл" фонданы кытта дуогабар түһэрсэҕит, пенсионнай фонда аатыгар сайабылыанньа суруйаҕыт. Барыта бэлэм бланкалары толоробут, илии эрэ баттыыгыт. Онно паспорт, ИНН уонна страховой сибидиэлистибэ нөмөрдэрэ эрэ наадалар. Үлэлиир сирбит -Ветераннар дьиэлэрэ. Телефоммут - 41-985. Үлэ чаанын кэмигэр хаһан баҕарар кэлиҥ, эрийиҥ. Нэһилиэктэргэ эрдэттэн биллэрэн, дьону мунньан ыҥырыаххытын сөп.

И. ПОНОМАРЕВ.
Чурапчы.

Билигин уонна кэнэҕэски

ПЕНСИЯҔЫТ УЛААТАРЫГАР

Ылаа сылдьар пенсията үрдүөн, кэлин кыра пенсияҕа тахсыан баҕарбат үлэһит, дьиҥэр, суох буолуохтаах этэ. Ол эрээри, дьэ, бааллар аччан. Өссө биирдиилээн дьон буолбакка, букатын сүүһүнэн, тыыынчанан үлэһиттэр. Олор туспарынан урут суруйан турабын даҕаны, хатылыырбар тиийэбин. Тоҕо хатылаабат буолуохлунуй, өскөтүн анардас биһиги улууска хас даҕаны тыыынча киһи билэ-билэ, соруйан диэбит курдук, кэлин кыра пенсияҕа тахсыбыт киһи диэн "кыһана", сылдьар буоллахтарына. Сорохтор билбэттэрэ, өйдөөбөттөрө да буолуо. Ол иһин суруйабын. Кинилэри мин 3 бөлөххө араарыым.

Маннайгы бөлөх. Баларга 1967 сылтан бэттэх (39-гар диэри саастаах) саамай күөгэйэр күннэригэр сылдьар барыы үлэһиттэри киллэрэбин. Тоҕо юнилэр кыра пенсияҕа тахсарга "кыһаллалларын" быһаарыам иннигэр маннык-тары өйдөтон аанаабыт.

Билэрпит курдук, кинилэргэ кэнэҕэски пенсиялара (базовай, страховой, накопительнай) чаастартан турар. Базовай (социальнай) пенсия саана, үлэтин ыстааҥа туолбут үлэһиттэргэ барыларыгар тэҥник ананар. Ол билигин кээмэйэ — 1335 солк., онтон атына - ким төһөнү мунньуммутунан. Пенсия страховой чаанынан үлэһит ыйдааҕы аҕыллар (илиигэ ылара буолбатах) хамнаһын 10%-н тэрилтэтэ көнөрөр. Бу хаҥыытын үлэһит бас билбэт, бырыыынынан улааппат, нэһилиэстибэҕэ бэриллибэт. Пенсияҕа тахсыытыгар бу мунньуллубут үбү 19 сылга, онтон12 ыйга түҥэтэн пенсия орто страховой чаанын таһаараллар. Онтон пенсия мунньуллар (накопительнай) чаанынан ыйдааҕы хамнас 4% көнөрүллэр. Бу үбү үлэһит бэйэтэ дьаһайсар, хайа эмэ баанка, фондаҕа... уурдаран улаатыннарар, нэһилиэстибэҕэ хаалларар быраастаах. Ону судургутук суоттаан көрүөххэйиҥ. Холобур, үлэһит ыйга орто аҕыллар хамнаһа 10000 солк. буоллун. Оччотугар кини пенсиятын счетугар ыйга страховойугар 1000 (сылга 12000), мунньуллар чаанынан 400 (сылга 4800) солк. көнөр. Оннук эдэр үлэһит 30 сыл үлэлээтэҕинэ, страховойугар 360000 солк., мунньуллар өттө 144000 солк. буолар. Ону 19 сылга, 12 ыйга түҥэттэххэ ыйдааҕы пенсиятын страховой өттө 1579 солк. тахсар.

Онтон ити үлэһит ыйдааҕы мунньуллар чаанын (400 солк.), холобур, "Эрэл" пенсионнай фондаҕа көнөттөрдүн. Оччоҕо ити 400 солк. 30 сылынан, "Эрэл" фонда сыллааҕы орто үүнүүтүн 10%-нан эрэ аахтахха 831712 солк. буолуоҕа. Ону эмиэ 19 сылга, 12 ыйга түҥэттэххэ 3648 солк. буолан ый аайы пенсиятын базовай, страховой чаанынан эбиллэр. Онтон "Эрэл" 2004 сыллаахха 14,03% үүммүтэ, 2005 сыллааҕыта17%-на тиийиэх курдук, кэлин даҕаны наһаа туспатэ буолуо. Оччотугар ити суума кырата балтараа төгүл үрдүөҕэ.

Ол иһин бу пенсия мунньуллар чаанын ханнаа уурдарар саамай улахан суолталаах диэн салгыаххытыгар диэри кэпсии, өйдөтө, суруйа сатыыбын даҕаны, күттүөнүөх хамсаанын суох. Былырыын улууспут үрдүнэн 463 эрэ үлэһит пенсионнай страховкаларын мунньуллар чаанын "Эрэлгэ" көһөттөрдүлэр. Онтон атын 3 тыыынчаттан тахса үлэһит бары бэнис сылларын ити хаҥыыларын сыллааҕыта 5% үүнэр Москваҕа "Внешэкономбаанка" ыыта олороллор. Сайабылыанньа суруйбаккалар, аахайбакка, кыһаммакка. Ол курдук анардас биһиги Чурапчылар ыйга 500—600 тыыынча хаҥыыны онно ыыта олоробут. Москвалар "дьадайан" эрэллэр, онно кемеленүөххэ диэбит курдук. Онтон бу үтүмэн үбү 3 төгүл үрдүк бырыыынаах "Эрэл" фондаҕа көнөрөн бэйэбит Сахабыт сирин сайдыытыгар үгэрбыт тоҕо табыллыбатый? Сорохтор итэҕэйбэппит диэххит. Ол эрээри бу хаҥыыларын хас баҕарар сыл кэннинтэн атын фондаҕа,ол эмиэ "Внешэкономбаанка" төттөрү көнөрөр быраалтааххыт эҥ.

САЙАБЫЛЫАННЬАТА СУРУЙУН

Ама, "Эрэл" 1—2 сылынан "эстибэт" ини. Аны туран бу пенсия мунньуллар чаана "Эрэлгэ" киирдэҕинэ, уолсай хаҥыыга буккуспанка туспа ханаалынан эргийэр.Бу - олус үчүгэй. Холобур диэн эттэххэ "Эрэл" мөлтүө, эстиэ даҕаны диир буоллахха, ити үп государство улахан контуруолунан туспа эргийэрэ букатын эрэллээх. Аны туран бу хаҥыыгыт туһунан биллэрии суруктар сыл аайы хас биирдиигитигэр кэлэн иликтэрэ. Оччотугар, эппитим курдук, бу фонда мөлтөөрү гынна диэтэххитинэ, эбэтэр атын үчүгэй фонданы, баанны буллаххытына, ити үпкүтүн атын сиргэ көһөттөрө охсон кэбистэххитинэ бүтэр эҥ. Оччотугар туох куттала баарый? Онон бу бөлөх сайабылыанньа суруйа илик барыы үлэһиттэрэ,толкуйданык. Бэйэҕит хармаанныттан биир кэпиэйкэ барбат, тэрилтэҕит төлүүр, кэнэҕэски пенсияҕыт саамай үрдүүр сүрүн чаанын, 3 төгүл кыра быырыыннаах Москва баанныгар ыытаҕыт дуу, эбэтэр 3 төгүл үрдүк бырыыннаах "Эрэлгэ" көһөттөрөөт дуу? Оны түргэнник быһаарыыны этигит.

Иккис бөлөх. Бу 1957 сылтан бэттэх төрөөх эр дьон, 1957 сылтан эдэр дьахтар үлэһиттэр эҥиги эмиэ үс сыл устата (2002-2004 сс.)ыйдааҕы хамнаскыт ортотунан 4 бырыыбынан Москваҕа ыыпыккыт.Оны эмиэ "Эрэлгэ" көһөттөрдэххүтүнэ сыыстарыаххыт суоҕа этэ.

Үһүс бөлөх. Бу билигин ханнык эрэ тэрилтэҕэ үлэлии сылдьар пенсионердар ый аайы аҕыллар хамнаскыт 14%-на пенсионнай страховаҕытыгар көһөн иһэр. Ол иһин, сылга биирдэ, муус устартан саҕалаан пенсионнай фонда ааҕа сайабылыанньа суруйдаххытына, пенсияҕытыгар эбии аҕыы оҥоһулларын умнуман. Суруйбатаххытына эбиллибэт. Баҕарбат киһиэхэ тоҕо эбиллиэй?

Түмүгэр, бу үс бөлөхтө киирэр үлэһиттэр сайабылыанньа суруйдаххытына, пенсияҕыт үрдүүрэ саарбаҕа суох. Оны бэйэҕит быһаарыҥ. Икки маҥнайгы бөлөхтөргө сайабылыанньа суруйуута билиннриттэн саҕаланар. Ким баҕалаахтар "Эрэл" фонданы кытта дуогабар түһэрсэҕит, пенсионнай фонда аатыгар сайабылыанньа суруйаҕыт. Барыта бэлэм бланкалары толоробут, илии эрэ баттыыгыт. Онно паспорт, ИНН уонна страховой сибидиэлистибэ нөмөрдэрэ эрэ наадалар. Үлэлиир сирбит -Ветераннар дьиэлэрэ. Телефоммут - 41-985. Үлэ чаанын кэмигэр хаһан баҕарар кэлиҥ, эрийиҥ. Нэһилиэктэргэ эрдэттэн биллэрэн, дьону мунньан ыҥырыаххытын сөп.

И. ПОНОМАРЕВ.
Чурапчы.

НЭҺИЛИЭННЬЭҔЭ АНААН ЮРИДИЧЕСКАЙ КОНСУЛЬТАЦИЯ АҺЫЛЫННА

Билиҥҥи кэм ирдэбиллэринэн нэһилиэннэ экономическай, социальнай олоҕор, сана рыночнай сыһыаннаһыларга анаан олохтоох бэйэни салайыныы дьаһалталарыттан саҕаланан Российскай Федерация Государственнай Думатыгар тиийэ элбэх ахсааннаах сокуоннар таһаарыллаллар. Бу сокуоннар үксүлэрэ правовой хайысхалаахтар. Ол иһин нэһилиэнньэҕэ правовой кемеҥу оҥорор сыалтан улуус дьаһалтата бу дыл кулун тутар 16 күнүгэр 32№-дээх уурааҕынан юридическай консультацияны аһан үлэлэтэргэ быһаарда. Маннык юридическай консультация кинн улуустарга бастакынан биһиэхэ аҥыллан үлэтин саҕалаата.

Юридическай консультация кабинета "СР Олох-дьаһах, коммунальнай хаһаайыстыба" ГУП Чурапчытаабы филиалын хонтуоратыгар (Чурапчы сэл. Карл Маркс уул. 3№-гэр) үлэлиир.

Нэһилиэнньэҕэ, сүрүннээн, гражданскай дьыалаларга маннык юридическай өнөлөрү оҥорор:

1. Дьиэ уһаайбатын бас билиигэ ылыы документарын хомуйан суукка киллэрэн бас билии уурааҕын таһаартарарга бэлэмниир.

2. Сир боппуруостарыгар.

3. Хаҥыы иэс биэрэн баран сатаан ылбакка сылдьар дьон, хамнастара дуогабар быһыытынан төлөмнөөх сылдьар гражданнар ирдэбил сайабылыанньаларын толорон, дакаастаан суукка ыытыы.

4. Дьиэ-кэргэн боппуруостарыгар (арахсыы, алимены төлөтүү, аччатыы), тэрилтэлэргэ үлэ дуогабардарын, устаатарын оноруу.

5. Предпринимателлэргэ правовой көмөлөр.

6. Административнай кэһиилэр боротокуолларыгар сокуонунан көрүллүбүт ирдэбиллэри көмүскэһиҥ (ол курдук, улууска водительскай састаапка үгүс боротокуол оҥоһуллар).

7. Тэрилтэлэргэ икки ардыларыгар мөккүөрдэргэ арбитражнай суукка ирдэбил сайабылыанньатын онорон көмүскэһиҥ.

8. Тэрилтэлэр юридическай өнөҕө бастааннай төрүккэ дуогабар түһэрсиилэр.

9. Автотехниканы бас билии документарын оноруу.

10. Балары сэргэ атын сүрүн хайысхабытынан холуобунай дьыалаларга хайа тэриллиэҕиттэн, ол эбэтэр барыллааһын силиэстийэ саҕаланыаҕыттан, суут-дьүүл мунньаҕар кыттыы, аанынар үнсүүлэри толоруу, Үрдүкү Суут процесстарыгар кыттыы буолар.

Юридическай консультацияны Сибиирдээҕи университет (Новосибирскай куорат) юридическай факультетын сирэй (очно) үөрэнэн бүтэрбит юрист-правовед Анатолий Евгеньевич Карпов оҥорор. Адвокатскай өнөлөрү уонна юридическай консультацияны СР Адвокатскай палататын коллегиятын чилиэнэ Константин Егорович Платонов салайан үлэлэтэр.

Тэрилтэлэр, нэһилиэктэр дьаһалталара правовой боппуруостарга консультациялары оҥотторуохху, үөрэх управлениета, тэрилтэлэрэ правовой темаларга сакаастанан лекциялары аахтарыаххытын сөп.

К.Е. ПЛАТОНОВ,
юридическай консультация кабинетын салайаччыта.

Хаартыскаҕа: А.Т. Аммосова.

Этнограф, фольклорист, кыраайы үөрэтээччи А.А. Саввин төрөөбүтэ 110 сылыгар

КИЭҢ ЭЙГЭҺЭ ТАҺААРЫАХХА

Андрей Андреевич Саввин 1896 сылаахха Чурапчы улууһун Аччаҕар нэһилиэгэр төрөөбүтэ. 1926 сылтан саҕалаан советскай үлэһит, учуутал, Саха АССР-и үөрэтэр Общество, Саха АССР Совнаркомун иһинэн үлэлиир Тыл уонна культура сотрудникынан үлэлээбитэ. 1938-40 сылларга бүлүү бөлөх ороһуоннарыгар, Верхоянскайга, Абыйга, Алданыахаҕа фольклор, диалектология экспедицияларыгар кыттыбыт ылбыта. "Сахалар сир оҥоһуутун иннинээҕи астара" илиҥэн суруйуу автора. Олоҕун тиҥэх сылларыгар улууспут кыраайы үөрэтэр музейыгар сэбиэдиссэйинэн үлэлээбитэ.

1942 сыллаахха бэс ыйын 30 күнүгэр А.А. Саввин Верховнай Сэбиэт Президиумугар "Об использовании местных пищевых ресурсов" диэн докладной записка суруйбут. Бу бэчээкэ сырдатылла илик матырыйаал республикабыт Киин архыыбын үлэһиттэрэ бэлэмнээннэриэнэн "Якутский архив" сурунаал 2005 сыллаахха 1 №-гэр "Кыайыы 60 сыла" баланаҕа 4 страницаҕа бэчээттэммит. Бу сурукка автор кымыс, тар, от-мас аһылыктарынан нэһилиэннэри хоргуйуттан хайдах быыһыыр туһунан аҕаан-суоттаан, нууччалыы тылынан суруйбут.

Докладной бастакы сирэйигэр (страницатыгар) САССР Верховнай Сэбиэтин председателэ С.П. Сидорова "По линии СНК ЯАССР дано задание нарком пищепрому.7.09.42 г." резолюцията баар эбит.

Аҕыйах хонуктаабыта культура управлениетын сорудаҕынан Гуманитарнай чинчийии институтун архыыбыгар сылдьан Андрей Андреевич үлэлэрин илэ хараҕынан көрөн, илиибинэн тутан-хабан, астынан кэллим. Чахчы даҕаны сүүгкэн үлэни үлэлээбит, аныгы наука доктордара учуонай диэхтэрин диэбит суду киһилэрэ эбит диэн итэҕэйдим.

Андрей Андреевич "Пища якутов до развития земледелия" диэн үлэтэ Гуманитарнай чинчийии институтун, чуолаан историческай наука доктора Е.Н. Романова күүстэринэн 2005 сыллаахха бэчээттэнэн тахсыбытын бэлиэтээтэхпит улууспутугар буолан ааспыта.

Бинир дойдулаахпыт итини таһынан атын да үгүс үлэлэрэ Институт архыыбыгар хараллан сыталлар. Этнографияҕа аналлаах үлэлэрэ (саха аһа, сири оҥоруу үөскээһиннэ, саха күөчүттэрэ (гончардара) о.д.а., күүн-дьыл билгээннэрин, кир, сэт, айыы, саха дьиэтэ-уота, сэргэлэр, сэрии сэптэрэ, үгэстэр, саха уустара, саха таҥаһа, симэҕэ о.д.а.) - уопсайа 4216 л., саха итэҕэлигэр - 985 л., норуот уус-уран айымныыларыгар - 916 л., саха норуотун историятыгар - 403 л. Бу үлэлэри архыыпка 1953 с. Андрей Андреевич тастыг быраата, Россия, Саха Республикатын үтүөлээх артыыһа, Ленин орденын кавалера Виктор Афанасьевич Саввин туттарбыт.

Үлэлэрин бэйэтэ харандаанынан уруһуйдаан иллюстрациялаабыт, тыла-оһо билиннги чинчийээччигэ тиийимтиэ, нууччалыы олус грамотнайдык, научнай таһымнаахтык суруллубуттар. Үлэлэр сорохторо латынныы алфавитынан суруллубут буоланнар аҕаааччы үлэтин бытаардаллар. Бу үлэлэр латыынтан сахалыы алфавитынан суруллаллара буоллар, кэнэҥэски ыччаппытыгар сүүгкэн кылаат буолан хаалыа эбит.

Сэбиэскэй былаас кэмигэр, сахалар өбүгэ саҕаттан илдьэ кэлбит культурабыт ордук киин улуустарга үтүрүллүбүт бириэмэтигэр, бинир дойдулаахпыт Сэһэн Боло, А.А.Саввин институт дьаһалынан Бүлүү бөлөх, хотугу улуустарга араас көлөнөн айаннаан саха омук духовнай, материальнай баайын, олохторун туһунан суруйан хаалларбыттара үйэ анарытан орто, элбэх научнай үлэлэр сурулуннулар. Оттон кумааҕы,сороҕо харандааһынан суруйуу үйэтэ биллэр. Улууспут историятыгар Кэнэрүү 60 сылыгар архыып матырйаалларын барытын копиятын улууспут атыылаһан ылбыта биллэр.

Өссө А.А. Саввин 100 сааһа туолуутугар САССР үтүөлээх учуутала, улууспут Бочуоттаах гражданина Н.С Соловьев этэн турардаах: "Настало время для высокой оценки трудов А.А. Саввина," — диэн. А.А. Саввин үлэлэрэ сиҥилии үөрэтиллэн, сааһыланан, киэҥ эйгэҕэ тахсан, кэрэхсэнэр кэмнэрэ кэллэ диэн саныыбыт.

В. ПОПОВА.

ПЕРЕУЛОК КЫҺАЛҒАТА

Былырыын угут, самыырдаах сайын буолан Чурапчыбыт сэлиэнньэтин иһигэр сорох сирдэргэ массыына тиийбэхтэах сирдэриэгэр тиийбэт түгэннэрэ тахсыталаабыта. Чурапчы киниигэр Ленин уулуссатыттан Крупскай переулокка арахсыыга трактор даҕаны ааспат бадараана тахсан сылын аайы сордуур. Киин балыыһа бинир баар суох дьону кэрэ, эмтиир балыыһата терапия отделениета бу переулокка баар. Ыарыахтары тиэйэр массыынабыт бу балыыһаҕа салгын кэмнэ, сайын ардах түспүт кэмигэр тиийбэт, сорох ыарахан ыарыахтары наһылыкнан таһабыт. Оҥу таҥэ кырдьаҕастарбыт атын дьон көмөтө суох киирбэттэр, балыыһаҕа сытар ыарыахтарбыт астарын 100 миэтэрэ сиртэн илиинэн таһабыт.

Байыыл кулун тутар 15 күнүгэр улуус дьаһалтатын дьиэтигэр МТ дьаһалтатын баһылыга И.Н.Аммосов, Чурапчы сэлиэнньэтин дьаһалтатын баһылыга И.И.Оконешников 2005 сылга ыытыллыбыт үлэлэри, инники соруктары билиннэрдилэр. Былырыынны сылга биниги сэлиэнньэбитигэр улахан сэргэхсийии буолла. Ол курдук атын улуустарга суох сквер тутулунна, киин уулусса уотунан сырдаата. Бу дьаһалтар байыыл даҕаны салганыахтара диэн эрэнэбит уонна биниги кыһалҕабытын ыйдаан бу кылгас суох оҥоруутун олохтоох киллэриэхтэрэ, дьон кыһалҕатын туоратыахтара диэн бигэ эрэллээхпит.

Балыыһа үлэһиттэрэ, ыарыахтара.

"Эрэл" государственнайа суох пенсионнай фонда кыттаччыларын, бэрэстэбиитэллэрин уонна агеннарын истиилэригэр!

Бары билэргит курдук "эрэл" государственнайа суох пенсия фондата тыа сирин олохтоохторун эбии пенсиянан хаамчыйарга Президент программатын чэрчитинэн болуоочукай быһыытынан үлэлии сылдьар. "Эрэл" фонда туһунан үгүс өрүттэх үлэтин сүрүн тускулларын быһаарар-ойдотор үлэ бары улуустарынан ыытыллар. Улуус аайы дьаһалта иһинэн үлэни тэрийэр комиссия уонна фонда бэрэстэбиитэллэрэ, агеннара үлэлиллэр.

Олунньу 20 күнүттэн саҥа бырааблаанан кыттаччылар пенсионнай усуноостарын аны "Эрэл" фондаҕа бэйэлэрэ сбербанк отделениетын, почта переводунан эбэтэр улуустааҕы бэрэстэбиитэл нөҥүө ыытаҕыт. Агеннар харчы хомуйар бырааптара суох.

Нэһилиэктээҕи агеннар дуогабары эбии пенсия уонна пенсия эбэһээтэлиэй страховой мунньуллар чаанын эрэ онорор бырааптаахтар.

Интэриэһиргиир боппуруоскутун уонна агеннарга төлөбүр туһунан улуустааҕы фонда бэрэстэбиитэлиттэн эбэтэр фонда специалистарыттан ыйыталаһан билсиэххэйтин сөп.

Аадырыспыт: Дьокуускай куорат, Орджоникидзе уул., 34/2, каб. 1, 7. Телефон: 42-38-18.

"Эрэл" ГСПФ пресс-сулууспата.

ЭҢЕ ОНОРОБУН

Персональнай компьютердары еремуоннуубун, Windows 95/98/2000/Me/XP, Ms Office 97/2000/XP/2003 программалары, антивирустары, сахалыы шрифтэри установкалыыбын, уо. д. а. Аадырыска тиийэбин. **Билсэр тел.:** 42-524, пейджер: аб. 142.

ПРОДАЕМ

Продаю УАЗ микроавтобус категории "В" апрель 2004 года выпуска, багажник, новая резина, после кап.ремонта двигателя. Цена договорная. **Обращаться по телефону:** 42-607.

x x x

Продаю новый двигатель – 2005 года выпуска, пробег 6000 км, цена 40000 рб. Телефон: 42-607.

ЭҺЭРДЭЛИИБИТ!

Кыыс Алгыабыт сардааналаах хрыпалларыгар, күөх дуолга көчүөҕэ көтүт. Тэйэр хаһабыт аныгар күн сирин көрбүтүнүйэ анаардаах үбүлүөйүнэн убаастыыр коллегабытын ***Валентина Дмитриевна СЕРГЕЕВАНЫ*** *итиитик-истиҥник эҕэрдэлиибит!*

Эн ааҕар-суоттуур уустук идэҕэр үйэ сылга бэриналлаахтык, сыҥсыаҕаннаахтык, дьоҥҥо-сэргэҕэ туһугар кыһалыныахтыгыт, үлэлээт-хамсаан кэлбиккин үрдүктүк сыанабыт.

Эйиэхэ баараабыт бу бэлиэ күнүгэр уостубат үйэтэ, салгыыбат сарсыны, оҕолорун, кэрэхсинэ, ойоҕастарын таптыыларыгар уоттаннан олох үөһүгэр хүрдүк ураа-хото, доруобуйалык сыраат диэн алгыыбыт!

Соловьев нэһилиэгин дьаһалтатын коллектива.

x x x

Күнду биирэ үөрэллиит дьүөгэбитин ***Галина Романовна КУЗЬМОЩАПКИНАНЫ*** *үйэ анаардаах үбүлүйүгүнэн итиитик-истиҥник эҕэрдэлиибит!*

Уҥуо-мааны дьүөгэбитигэр баараабыт күн сиригэр баар барыы-кэлии, кэрэхсинэ, саҥа аллараҕынан кытаанах доруобуйаҕа, Уҥуо суоҕастааах таһаарыылаах үлэ-өлүгүнэн буоллун, дьон-сэргэ ортотугар эсэ, ыраатыбыла эсэ, ыраах-биэрэ дьон алгыстарынан, доҕотторугун үөрүүлэриттэн, ситиһиилэриттэн кэнниттэн дьоллоохтук олор диэн алгыстыыбын тиэрдэбит.

1974 с. Хатылы орто оскуолатын бүтэрбит оҕолор.

x x x

Күндүтүк саныыр табаарыстыбын ***Николай Афанасьевич АРЖАКОВУ*** *50 сааһын туолбуккунан айхаллаан туран эҕэрдэ эҥэлгэтин, алгыс ааныгыт аныыбыт.*

Баараабыт үбүн, дьоллоох олоҕу, баҕа санаа бастыҥын, ыра санаа эмиэгэтин, утуо санаа ууцэйин.

Айлах дьонун ытыктабылын, биэрэ дьонун биирэбилин ылан, ыччатын сылгаас таптыгын, сиэмэйин ааныгыс ааччаҕыттан ыкэрэн санаан сандаарбун, үйэн ураатын.

Аргыаҕастар, Дьачковскайдар.

ОСТОРОЖНО: ЛИНИИ СВЯЗИ!

ГРАЖДАНЕ! На территории Мегино-Кангаласского, Чурапчинского, Таттинского, Томпонского улусов Республики Саха (Якутия) проходят подземные кабельные линии связи государственного значения.

Подземные линии связи проходят вдоль улиц населенных пунктов, шоссейных и проселочных дорог с одной или обеих сторон. На местности трассы кабельных линий связи обозначены замерными столбиками с надписями: "Копать запрещается!", "Охранная зона кабеля".

"Ростелеком" обращает Ваше внимание на строгое соблюдение правил охраны линий связи. Независимо от ведомственной принадлежности земельных участков, перед началом производства земельных работ на территории вышеуказанных улусов необходимо:

Убедиться в отсутствии на этих участках подземных и навесных кабельных линий связи "Ростелеком". Для чего необходимо получить письменное согласование предприятия — владельца кабельной линии связи по адресу: **с. Ытык Кюель,** ул. Амгинская, 5. При выполнении земельных работ в пределах охранной зоны кабеля "Ростелеком" необходимо за трое суток до начала работ вызвать представителя по телефонам: **21-538, 41-635.**

Лица, виновные в повреждении подземных и навесных кабельных линий связи, привлекаются к материальной, а в случае грубого нарушения правил охраны линий связи и условий производства работ в охранных зонах линий связи, приведших к авариям линейно-кабельных сооружений, к уголовной ответственности согласно статье 205-1 УК РФ.

БЕРЕГИТЕ КАБЕЛЬНЫЕ ЛИНИИ СВЯЗИ!

БИЛЛЭРИИ

Монастырев Никита Ильич аатыгар бэриллибит паспорт суппутунэн дьиҥэ суоҕунан аҕыллар.

АТЫЫЛЫЫБЫТ

Кэнэрэн ыларга гараж уонна баанньык. **Телефон:** 22-313.

Талталлаах ийэбит, эбэбит, хос эбэбит Болтоно нэһилиэгин олохтоохо, сэрии кыттыылаҕын ордобото, тыыл, үлэ ветерана

КАРТУЗОВА Татьяна Михайловна

бу дыл кулун тутар 27 күнүгэр үйүн ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытын барыы-бардыы, аймахтарыгар курутуйан туран ыытыннэробит.

Кыргыттара, уоллаттара, кутуөтэ, кийиттэрэ, сиэннэрэ, хос сиэннэрэ.

Чурапчы сэлиэнньэтин олохтоохо, хоту кэнэрэллүү кыттыылаах, үлэ ветерана

ИВАНОВ Владимир Николаевич

олохтон туораабытынан кэргэнигэр Прасковья Степановнаҕа, оҕолоругар Айтаҕа, Шураҕа, Антонна, кийиитигэр Тоняҕа, балтыгар Зоя Николаевнаҕа, киин оҕолоругар, Яковка, кийиитигэр Василиннаҕа, аннилэр оҕолоругар кутурҕаммытын тиэрдэбит.

"Заречье" рынок коллектива.

Күнду таталлаах кэргэнним, аҕабыт, оҕобут, сиэммит уҥайбыт, быраатыт Түөйэ нэһилиэгин олохтоохо

КУЛИЧКИН Григорий Семенович

бу дыл кулун тутар 26 күнүгэр үйүн ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан курутуйан туран аймахтарыгар, биллэр дьоҥуогар ыытыннэробит.

Ийэтэ, кэргэнэ, оҕолоро, кыргыҕаас таайа, бинигэ төрөөбүттэрэ, кинилэр дьиэ-кэргэттэрэ.

Кутурҕаннарын тиэрдэллэр:

— Григорий Семенович үйүн ыарахан ыарыыттан күн сириттэн барбытынан ийэтигэр, кэргэннигэр, оҕолоругар, сиэннэригэр, бинигэ төрөөбүттэригэр, бары аймахтарыгар Чурапчыттан Лобановтар, Кулькиннар, Трофимовтар.

— Күнду аймахтыт, убайбыт, быраатыт Григорий Семенович ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан ийэтигэр эдэйийбитигэр Олеснаҕа, балтыбытыгар Альбина Семеновна, быраатыгар Александр дьиэ-кэргэттэригэр Чурапчыттан, Дьокуускайтан, Анабырдан Петровтар, Копыловтар, Долар.

— Убайбыт, таайбыт Григорий Семенович олохтон туораабытынан саҥаспытыгар Галинаҕа, сиэттэрбитигэр Изиннэҕэ, Сэмэнньэҕэ, Аркадийга уонна ийэбитигэр Елена Романовнаҕа балта Альбина, күүгүөс Дмитрий уонна кинилэр оҕолоро,быраата Александр, кийиитэ Федора дьиэ-кэргэттэрэ, балта Маша.

— Убаастыыр күүгүөпүт Григорий Семенович күн сириттэн барбытынан кыыспытыгар, балтыбар, эдэйийбэр Галина Владимировнаҕа, кини оҕолоругар, сиэннэрбитигэр Еленаҕа, Сэмэнньэҕэ, Аркадийга, ийэтигэр Елена Романовнаҕа, аймахтарыгар, табаарыстарыгар Таатта Кыйытыттан эдэйий Лика, Рена, Влас Егоровтар.

— Григорий Семенович күн сириттэн барбытынан дьүөгэбэр Галиҥа, оҕолоругар Ленаҕа, Сеняҕа, Аркадийга, ийэтигэр Елена Романовнаҕа Бүлүүттэн Варя Захарова.

— Быраатыт, убайбыт Григорий Семенович олохтон туораабытынан ийэтигэр Елена Романовнаҕа, кэргэнигэр Галинаҕа, оҕолоругар, бинигэ төрөөбүттэригэр Сылантан эдэйиэ Мария Николаевна, күүгүөс Максим Егорович, Макаровтар, кинилэр уоллара Женя.

— Кэргэнэ Григорий Семенович ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан бинигэ үлэлиир коллегабытыгар Галина Владимировнаҕа, кини оҕолоругар Саха Республикатын финансаҕа министерствотын Чурапчытаабы уо-казначейство салаатын коллектива.

Убаастабыллаах дьүөгэбитигэр, коллегабытыгар Маркова Марта Ивановнаҕа, күүгүөтүгэр Афанасий Егоровичка таталлаах ийэтэрэ Уолаа Бүлүү Боотулу нэһилиэгин олохтоохо, үлэ ветерана

АНИСИМОВА Акулина Петровна

ыалдьан олохтон туораабытынан дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

"Маарыкчаан" ПО продавецтара.

Таталлаах аҕабыт, убайбыт Мугудай нэһилиэгин олохтоохо, үлэ ветерана

ТОЛСТОУХОВ Семен Гаврильевич !

бу дыл кулун тутар 26 күнүгэр ыарахан ыарыыттан өлбүтүн барыы-биллэр дьоҥуогар, аймахтарыгар ыытиннэробит.

Бинигэ төрөөбүттэрэ, оҕолоро, кийиттэрэ, сиэннэрэ.

Редактор А.А. ЗАХАРОВ.
АДАРЫСПЫТ: 678670, Чурапчы сэл., Карл Маркс уул., 26 "а".
телефоннарбыт:
редактор – 41-332, отделлар – 41-265.
E-mail: Ozanaoloh@churap.sakha.ru

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, Чурапчы улууһун "Саҥа олох" редакционнай-издательскай холбоһук государственнай учреждение, Маассабай информация средстволорун туһунан РФ Сокуоннарын тутуһуулуу хонтуруоллуур уонна регистрациялыыр РФ бэчээккэ СР региональнай управлениетыгар 2003 с. бэс ыйын 20 күнүгэр регистрациламмыт нүөмэрэ – ПИ №19-0423.

"Саҥа олох" редакционнай-издательскай холбоһук ГУ "Офсетнай бэчээт. Сокоһуун № 44. Тираж 2553. 27.03.2006 с. бэчээккэ бэриллибэт.
Хаһыат кэдиэлэҕэ үүнэ: олтуоруннькка, чэлгиэргэ уонна субуотаҕа тахсар.

Автор суругар этиллэр санаа редакция позициятыгар маҥдьи сөп түбэһэр буолбатах. Суруккаа ыйыллар чахчылар кырдьыктаахтарыгар эппиэтинэһи автор туһ бэйэтэ сүүр.